

**КИРИЛО СТУДИНСЬКИЙ – ДОСЛІДНИК
І ПОПУЛЯРИЗАТОР ТВОРЧОСТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Уперше комплексно розглянуто здобутки К. Студинського в галузі українського шевченкознавства. З'ясовано, що вчений виступав не тільки як популяризатор творчості Т. Шевченка та його ідей, а і як вдумливий дослідник. У своїх публіцистичних статтях і виступах у дні шевченківських ювілеїв К. Студинський підносив роль і значення Т. Шевченка в національно-культурному відродженні Галичини. Визначено, що деякі пізнавально-просвітницькі шевченкознавчі публікації К. Студинського мають спогадовий характер. Їм властивий жвавий виклад із залученням багатого фактажу, що відкриває для дослідників маловідомі сторінки із життя тодішнього західноукраїнського суспільства. Простежено, що в науково-дослідницьких матеріалах про Т. Шевченка К. Студинський удавався до компаративного методу аналізу, властивого для культурно-історичної школи, у межах якої розвивалася наукова діяльність вченого.

Ключові слова: спогади, взаємовпливи, культ Т. Шевченка, народнопісенний, громади, національний, польський.

Olha Melenchuk. Kyrylo Studynskyi as Researcher and Popularizer of Taras Shevchenko's Works

The paper offers the first comprehensive review of K. Studynskyi's achievements in the field of Shevchenko studies. The scholar was not only a promoter of Shevchenko's works but also a thoughtful researcher of them. Within his essays and speeches at celebrations of T. Shevchenko's anniversaries K. Studynskyi always emphasized an important role and value of T. Shevchenko for the national and cultural revival in Ukrainian Galicia. Some K. Studynskyi's educational publications about T. Shevchenko were written in the style of memories. Their live presentation involving a lot of facts sheds some new light on Galician society's life of the time. The scholar used comparative analysis method in his works about T. Shevchenko. Such approach was typical for cultural and historical school, and K. Studynskyi was one of its representatives.

Key words: memories, mutual influence, cult of T. Shevchenko, folk-song, community, national, Polish.

Західноукраїнське шевченкознавство, яке розвивалося у двох напрямках – науковому та популяризаторському – наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. помітно збагатилося низкою шевченкознавчих праць українських учених (І. Франка, М. Возняка, М. Євшана, Б. Лепкого, В. Щурата, Л. Луціва, І. Свенціцького, Д. Лукіяновича, Я. Яреми, М. Кордуби, С. Балея, І. Брика, О. Грицяя, С. Єлюка, І. Шпитковського, І. Кревецького та ін.). До відомих дослідників і популяризаторів творчості Т. Шевченка належить видатний літературознавець, фольклорист і письменник, професор Львівського університету Кирило Студинський (1868–1941). У своїх публіцистичних статтях і виступах під час шевченківських ювілеїв він підносив роль і значення Т. Шевченка в національно-культурному відродженні, зокрема, Галичини й Буковини.

Хоча шевченкіана К. Студинського, започаткована в останнє десятиліття ХІХ ст., і невелика за обсягом, вона містить суттєві міркування й заклала підвалини української шевченкознавчої науки. Варто зазначити, що досі в українському літературознавстві цей аспект наукової діяльності К. Студинського залишається малодослідженим. Бракує належної оцінки та ґрунтового аналізу шевченкознавчих матеріалів вченого, хоча і є публікація А. Кліша “Шевченкознавчі студії Кирила Студинського” [4] у збірнику праць Міжнародної (38-ї) наукової шевченківської конференції (Черкаси, 2011), проте автор обмежився поверховою їх характеристикою.

Інтерес до творчості Т. Шевченка з'явився у К. Студинського під час навчання в Тернопільській, а згодом Львівській гімназіях насамперед як в учасника традиційних культурно-просвітницьких заходів із нагоди вшанування пам'яті поета. Так чи не вперше прийшло усвідомлене розуміння глибокого змісту поезії Кобзаря, під впливом якої відбувалося становлення особистості гімназиста, що задокументовано в автобіографії вченого: “Української мови

вчилися ми поза школою. Про Шевченка, Федьковича чули ми тільки по тайних, студентських зібраннях, чи на концертах, уладжуваних тайком для міщан” [1, 4]. Подальше сумлінне прочитання Шевченкових творів тривало вже в період студій у Львівській духовній семінарії; очевидно, відбувалося це не без впливу професора О. Огоновського, лекціями якого захоплювалося тодішнє студентство. Цей факт підтверджують спогади зі студентського життя К. Студинського: “Виклади проф. Огоновського були для мене дуже інтересні, бо про новий період від 1837–1880 рр. знав я мало. Проф. Огоновський мав серед молоді глибоку пошану. Часто по годинах лекцій ставали з ним учні до розмови, випитуючи про джерела для семінарійних праць. <...> Був це чоловік великої праці. Пишучи свою історію літератури, він збирав запопадливо всякі вісті просто від авторів і ми вчитувалися в них із великим зацікавленням. Через те його література ще й нині не втратила на вазі” [8]. Активна зацікавленість К. Студинського матеріалами про творчість багатьох письменників, де на чільному місці була постать Т. Шевченка, підтверджується збереженими архівними документами. Узяти хоч би зроблений ним огляд газети “Правда” за 1867–1870 рр., де часто згадується ім’я поета.

Шевченкова поезія згодом стає предметом глибшого пізнання й аналізу. Привертають увагу шевченкознавчі матеріали К. Студинського, уміщені на сторінках тогочасних періодичних видань, зокрема в часописах “Руслан” (“Коли вперше проявився вплив “Кобзаря” Т. Шевченка, вид. в р. 1840, на руське письменство в Галичині?” (1897), “Хустина” Тараса Шевченка (Причинок до ґенези поезій Тараса Шевченка)” (1897), “Кобзареві України. Святочна промова проф. університету д-ра Кирила Студинського, проголошена на концерті в пам’ять 43 роковин смерті Тараса Шевченка” (1904), “Перші прояви культу Т. Шевченка в Перемишлі (1862 – 5 р.)” (1911), “Моя перша участь в Шевченковім святі” (1911), “Святочна промова в п’ятидесятилітє смерті Тараса Шевченка...” (1911) тощо), “Зорі” (“Перебендя” Т. Шевченка і “Бандурист” Маркевича (Причинок до ґенези поезій Т. Шевченка” (1896)), “Старій Україні” (“Ілюстрований “Кобзар” Т. Шевченка з 1844 р.” (1925), “Два Шевченкові концерти з 1869 р.: Сучасні ґльосси” (1925)), які розкривають питання становлення й утвердження культу Т. Шевченка, проблему творчих взаємовпливів, поширення творів поета на західноукраїнських землях у другій половині XIX ст.

Окремим публікаціям К. Студинського притаманна мемуарність, спогадовість, подекуди це історично достовірні джерела, щоправда мають вони не так науковий, як здебільшого пізнавально-просвітницький характер. Їм властивий жвавий виклад із залученням багатого фактажу, що відкриває для дослідників маловідомі сторінки із життя тодішнього галицького суспільства. Прикладом може слугувати газетна стаття “Перші прояви культу Т. Шевченка в Перемишлі (1862 – 5 р.)”, що пізніше ввійшла до виданої 1911 р. К. Студинським збірки “В п’ятидесятилітє смерті Тараса Шевченка”. У ній він веде мову про тих, хто стояв біля витоків поширення Шевченкових ідей у Галичині, зокрема про А. Вахнянина та Д. Тянякевича (до речі, учений “був тісно пов’язаний з ними родинними, ідейними і суспільними інтересами” [17, 10]), які прислужилися до популяризації Шевченкового слова серед молоді, головню перемишльського студентства, у 1860-х роках.

На основі збереженого листування студентів Перемишльської гімназії та епістолярію й спогадів А. Вахнянина¹, Д. Тянякевича автор розглядає питання національного пробудження, яке помітно посилювалося у зв’язку з відходом

¹1908 р. у Львові побачили світ спогади А. Вахнянина “Спомини з життя (посмертне видання)”, упорядковані та видрукувані К. Студинським.

Т. Шевченка в кращі світи. “Мало хиба було в нашім житю таких подій, які затрясли би цілим орґанізмом, які викресували би огонь, які кликали би до живих і мертвих і ненарождених голосом могучим, та взивали до відродження, до розривання пут рабства душі і серця. <...> Нема майже листу, який не свідчив би про вагу Шевченкової смерти і его писань для розбудження патріотизму і національної свідомости не лише серед молодого покоління, але і серед старшої ґенерації, яка віджила і побіч молодежи ставала піонерами нашого культурного розвою та йшла дорогою, вказаною галицькій землі Маркіяном Шашкевичем, а промощеною для цілої України писаннями Шевченка” [15, 4], – наголошує К. Студинський. Примітно, що в статті “Коли вперше проявився вплив “Кобзаря” Т. Шевченка, вид. в р. 1840 на руське письменство в Галичині?” (1897) літературознавець доводить безперечний вплив Т. Шевченка на творчість М. Шашкевича, будителя руського народу.

Крім того, К. Студинський подає реєстр імен і прізвищ патріотично налаштованих активістів студентської громади в Перемишлі, які своєю діяльністю прилучилися до національного розвою й заохочували українську громаду сповідувати духовні заповіді Т. Шевченка, підтримувати заходи щодо вшанування пам’яті поета, які гуртували національні сили, стимулювали до праці на літературній ниві. Згадка про відзначення роковин Т. Шевченка перемишльською “Громадою” міститься в друкованій розвідці А. Вахнянина “Дещо за Музу Шевченкову и разборъ думы предсмертнои”, датованій 1863 р. Бо, як відомо зі спогадів А. Вахнянина, під час навчання в Перемишлі він організував із гімназистів “Громаду”, яка стала могутньою силою на полі українства. Про ті події К. Студинський занотує: “Патріотизм молодежи та її зверхний вигляд, вишивані сорочки та українська одежа студентів (першим, що в неї одівся, був Теофіль Скобельский¹) скріплювали між старшими громадянами в Перемишли національного духа та викликували почування духовної єдности з Україною” [15, 5]. На світанні національного пробудження в Галичині першорядну роль, за твердженням К. Студинського, відіграли А. Вахнянин і Д. Тянякевич, які, організувавши вдруге 1865 р. в Перемишлі Шевченкові роковини, сприяли утвердженню культу Т. Шевченка.

Пізніше в нотатці “Два Шевченкові концерти з 1869 р. Сучасні ґльосси” (1925) К. Студинський згадає про відзначення Шевченкових роковин і за кордоном, зокрема у Відні, починаючи з 1866 р., за участю українських студентів, серед яких був і А. Вахнянин. Як літописець учений послуговується надійною джерельною базою – газетними публікаціями, спогадами й епістолярієм, що уможлиблює реконструкцію подій, пов’язаних із відзначенням Шевченкових роковин. Велику роль у цьому процесі автор відводить заснованим тодішнім товариствам, зокрема “Січі”, членами якої були головно українці. Розлоге цитування листів, зроблене в публікації К. Студинського², дає змогу визнати, що “Шевченкові роковини у Відні і в Галичині мали велике значіння у нашім національнім розвитку, то тим більше треба шанувати організаційну працю молодих громадян, – зауважує дослідник, – що училися її по студентських громадах в Перемишли (Вахнянин і Подолинський³), в Станиславові

¹ Скобельський Теофіль – співорганізатор та член перемишльської “Громади”, один із раних народовців, греко-католицький священик с. Горуцьке (Дрогобиччина). У період російської окупації Галичини 1914–1915 рр. був насильно вивезений до м. Сибірска.

² Для написання замітки К. Студинський використовує листи М. Бучинського до В. Навроцького і навпаки, взяті із архіву О. Терлецького, який зберігався на той час у бібліотеці НТШ у Львові.

³ Подолинський Михайло Васильович (1844–1894) – український громадський діяч, журналіст, літературний критик, перекладач і педагог. Був одним із засновників і головою (1868–1869) студентського товариства “Січ” у Відні.

(Бучинський, Навроцький, Целевич)¹, Тернополи (Вол. Барвінський)², та віддавали їй на услуги українській ідеї” [9, 69]. Завдяки молодіжному руху справа національного відродження набувала поступового розмаху.

Простежуючи історію виникнення й розвитку культури поета в Галичині, К. Студинський виводив його відлік від дати смерті Т. Шевченка. “А коли у нас в Галичині повіяло північним вітром, коли люди клали підвалини під наш національний розвій, виреклися власної праці, то смерть Шевченка і єго домовина несли і для нас обновлене жите, в яким ми з дня на день ростемо і двигаємося” [16, 2], – скаже автор у пізнішій своїй “Святочній промові” з нагоди роковин Т. Шевченка 1911 р.

У ювілейний 1911 рік К. Студинський сягнув і сам спогадами у 1880-ті роки, у період свого навчання в Тернопільській гімназії, коли (1883 р.) вперше, як учасник студентського хору взяв участь у Шевченковім святі, що проводилося напівтаємно. “Якась гордість била з наших лиць. Ми, ученики польскої гімназії, давали концерт, тихий, але певно сердечний для міщан, яких будив зі сну літами Олександр Барвінський, – писав К. Студинський. – Двацять вісім літ минуло з того часу. Не одно гарне вражінє перейшло через моє жите, але серед сих вражінь незатертими буквами записалася моя перша участь в Шевченковім концерті, скритім перед гомоном сьвіта, але тим важнійшим, що се сьвято сьвяткували діти, молоді студенти, а цілю єго було – піддержувати самосьвідомість національну серед невеличкого гурта мешканців Тернополя. А в наших молодечих душах росло рівнож почутє народности, витворювалося пересьвідченє, що нам треба глядіти поважнійше на жите та в міру сил і таланту сподобитися до праці в будучині серед рідного народа” [13, 6]. Автор згадує ім'я видатного педагога, публіциста, видавця, громадсько-культурного діяча, просвітителя О. Барвінського, який іще тоді, працюючи в Тернопільській учительській семінарії, поєднував освітньо-педагогічну діяльність із громадською, належав до числа активних діячів національного відродження, усіляко підтримував і розвивав справу українства на Західній Україні. Прогресивна молодь тяглася за такими, як О. Барвінський, прилучалася до національного руху, підхоплювала сповідувану ним ідею соборної України та поповнювала лави свідомих і діяльних українців.

Серед таких був і К. Студинський, який у Шевченковій творчості знаходив підмогу власним переконанням та вважав, що саме Шевченко виступає тим об'єднавчим чинником – своєрідним містком між Галичиною та Великою Україною, і ніхто інший, як поет, дав поштовх пробудженню в галичан почуття національної гідності. Виразно це проглядається в науково-популярних розвідках К. Студинського, де простежується зв'язок, ота “духовна єдність Галичини і України” в цілому крізь призму творчості Т. Шевченка й зіставлення із творчістю інших письменників, зокрема М. Шашкевича, М. Маркевича, А. Метлинського та ін.

У вже згаданій статті “Коли вперше проявився вплив “Кобзаря” Т. Шевченка, вид. в р. 1840, на руське письменство в Галичині?” (1897) дослідник вирішує питання, у якому обсязі насправді (окрім уміщених у Гребінчиній “Ластівці” творів Т. Шевченка) М. Шашкевичеві була відома творчість великого поета. На думку К. Студинського, промовистою є думка М. Шашкевича “Побратимові”.

¹ Бучинський Мелітон Осипович (1847–1903) – український фольклорист, етнограф, громадсько-освітній діяч. У 1870-х роках був учасником товариства “Січ” у Відні; Навроцький Володимир Михайлович (1847–1882) – український економіст, статистик і публіцист. Співорганізатор студентських громад у Галичині; Целевич Юліан Андрійович (1843–1892) – галицький педагог, історик, громадсько-культурний діяч. Упродовж 1866–1868 рр. навчався у Відні.

² Барвінський Володимир Григорович (1850–1883) – український громадський діяч, видавець, історик, журналіст, письменник, літературний критик і публіцист. Брат Осипа й Олександра Барвінських.

Назвавши твір “апофеозом української народної пісні”, автор доводить, що на ньому позначився не лише народнопісенний вплив, а й лірика наддніпрянських письменників, зрештою, “в поезії тій виступає рівночасно Маркіян горячим речником народної, духової і культурної єдності Галичини і України” [12, 1]. Через уважне прочитання першого видання “Кобзаря” Т. Шевченка й зіставлення його з темами та мотивами творів М. Шашкевича К. Студинський доходить висновку, що “Кобзар” з р. 1840, був вже звісний Шашкевичеві і що в діяльності сего першого галицького поета по раз перший виступає вплив поезій Тараса” [12, 3].

Також досліднику було цікаво показати не тільки наслідування творчості Т. Шевченка іншими письменниками, а й те, яких впливів зазнав сам поет. У цьому контексті думки К. Студинського суголосні із твердженнями його сучасників, зокрема О. Колесси та І. Франка, які вказували на вплив творчості М. Маркевича на поета, щоправда в статті “Перебендя” Т. Шевченка і “Бандурист” Маркевича (Причинок до ґенези поезій Т. Шевченка)” (1896) дослідник акцентує на найяскравіших фрагментах із творів, довівши шляхом зіставлення їх взаємоподібність.

Звісно, у Шевченковому “Перебенді”, на переконання К. Студинського, найпромовистішою є, сказати б, перша частина цього вірша, де автор малює типовий образ кобзаря, котрий присутній і в інших творах Т. Шевченка, і саме такий тип “Перебенді” насправді “вийшов не оригінальним”, а “начеркнений <...> під впливом “Бандуриста” Маркевича” [14, 3]. Порівнюючи окремі фрагменти з “Перебенді” Т. Шевченка та “Бандуриста” М. Маркевича, дослідник переконливо доводить, що “Маркевич зобразив нам бандуриста на Україні в оточенні людей різного віку, а всі вони чують потребу послухати его пісень з поважання і любови, з якою всі вони відносяться до старця, видно, що для всіх уміє він найти відповідну пісню, що всіх він в силі розважити. Таким самим вийшов Перебендя Шевченка, з тою хіба різницею, що поет вкладає вже в уста кобзаря готові пісні, відповідні для кожної окремої групи его оточення. Нема, отже, сумніву, що тип бандуриста в поезії Маркевича послужив приміром для Шевченка до начеркнення постати кобзаря в першій частині его “Перебенді” [14, 3]. Проте хоч би скільки порівнювали творчість Т. Шевченка з його попередниками (це, як бачимо, і враховує сам К. Студинський), великий вплив на розвиток українського письменства в першій половині XIX ст. справила усна народнопісенна творчість. Подібна думка звучить і в його статті “Хустина” Тараса Шевченка (Причинок до ґенези поезій Тараса Шевченка)” (1897). Тут К. Студинський більше проявляє себе як удумливий дослідник, котрий удається до компаративного аналізу й не тільки виявляє національний вплив, а й доводить Шевченкову обізнаність зі світовою літературою. Звернувшись до поезії “Хустина”, записаної поетом у двох варіантах, дослідник указав на її спорідненість не тільки з віршами М. Маркевича й А. Метлинського, а й з польськомовною прозою М. Чайковського.

Обізнаність із поглядами О. Кониського, О. Колесси, М. Дашкевича щодо джерел та походження вірша Т. Шевченка “Хустина” змушує автора вдатися й до полеміки. К. Студинський переконував, що не варто звужувати контекст цього твору, як, наприклад, робив О. Колесса, коли говорив, що в основу “Хустини” ліг лише народнопісенний сюжет і що “се немов кістяк, котрий прибрав Шевченко в живе, прегарне тіло власного помислу” [7, 3]. На думку дослідника, така теза недостатньо повно розкриває широту знань і зацікавленість Т. Шевченка. Для вченого радше близькою є заувага М. Дашкевича, який убачав спорідненість Шевченкового твору не тільки з народними мотивами, а й із повістю М. Чайковського “Сватання Запорожця”, котра саме й стимулювала

поета оспівати у віршованій формі історію закоханих – української дівчини Марусі та козака Василя.

Свою думку К. Студинський обґрунтовує скрупульозним прочитанням згаданих творів, зіставленням сюжетів, змалюванням образів та деталей. Приміром, результати аналізу зауважені автором так: “В обох тих творах найдеся багато схожого” [7, 3], але простежуються й деякі відмінності. Попри те, що “головний мотив зложив Шевченко під впливом повістки Чайковського. Однак до сего головного мотиву додав Шевченко епізод з хустиною, котрий в звичаях сватаня, а тим самим в українських народних піснях займає важне місце” [7, 3]. Звертає увагу дослідник на розбіжності й інші подробиці, пов’язані із соціальним походженням героїв повісті М. Чайковського і вірша Т. Шевченка, на відтворення письменниками історичного часу. Так він наголошує на оригінальності Т. Шевченка, поетичним творам якого притаманна глибока народність, висока ідейність, художня майстерність.

Зрештою, бачимо, як К. Студинський плавно повертається від польської літератури знову до українського письменства й переконує, що насправді й М. Чайковський писав свою повість не без впливу, наприклад, “Марусі” Г. Квітки-Основ’яненка, підтвердженням чого є радше “не концепція, а спосіб написання” твору. Порівнюючи зміст двох текстів, характер, учинки героїв, автор остаточно висновує, що М. Чайковський при написанні своєї повісті таки послуговувався твором українського письменника.

Отже, здійснюючи літературознавчий аналіз “Перебенді” й “Хустини” Т. Шевченка, дослідник у дусі культурно-історичної школи ставить насамперед за мету висвітлити питання походження творів, а зокрема і літературних впливів на Т. Шевченка, довівши, що, окрім захоплення народними піснями, поет був добре обізнаний із сучасною йому літературою, яка частково могла впливати на його творчість. Звісно, слухними є міркування щодо певної спорідненості поезії Т. Шевченка із творами його сучасників, проте аж ніяк не наслідування. Бо, наприклад, в іншій своїй публікації “Ілюстрований “Кобзар” Т. Шевченка з 1844 р.” (1925) К. Студинський справедливо не поділяє висновків В. Щурата, зроблених у праці “Основи Шевченкових зав’язків з поляками” (1917), коли той не тільки вказував на добре володіння Шевченком польською мовою, простежував польський вплив на творчість Т. Шевченка, а подекуди натякав і на наслідування: “Всі найкращі почування Тараса, як боротьбу з царатом, кріпацтвом, жіночою неволею, салдатчиною, словом, його власні переживання, у яких кривавилася його душа, поставив др. Щурат у зв’язку з польськими впливами. Мало що не половина творів Шевченка з політичною і соціальною закраскою, нав’яна будьто би впливами польських конспіраційних кругів. <...> У згаданій студії заслуженого автора Шевченко вийшов хиба перекладчиком, або наслідувачем, чи “Polski Chrystusowej”, чи “Rólnocy”, і т. п., а власного, оригінального, мало що за ним остало” [11, 58]. Пізніше видатний літературознавець-полоніст В. Гнатюк, який досліджував українсько-польські літературні взаємини ХІХ ст., у статті “Шевченко в стосунках з поляками” (1930) підтримує висновки К. Студинського та хибою студії В. Щурата визнає його переоцінку та перебільшене трактування теми польських впливів, зокрема питання ідейної й літературної залежності з боку польських культурних і політичних діячів на Т. Шевченка [2].

У полі зору наукових зацікавлень К. Студинського, пов’язаних із осмисленням спадщини поета, було з’ясування питання авторства ілюстрацій до рукописного “Кобзаря” (1844) Т. Шевченка, про який, за словами дослідника, дізналися в Галичині лише 1918 р. Висновки К. Студинського базуються на запереченні безпосередньої участі Т. Шевченка в ілюструванні свого рукописного “Кобзаря”,

натомість він остаточно констатував причетність до нього Я. де Бальмена і М. Башилова з припущенням, що працювали вони над рукописною збіркою швидше в Україні та ще й “потаї Шевченка, щоби йому зробити несподіванку” [11, 57].

Отже, шевченкіана К. Студинського має не тільки популяризаторський відтінок, який помітно переважає, а й науково-дослідницький. Працюючи на засадах культурно-історичної школи, він у своїх шевченкознавчих матеріалах удається до компаративного методу аналізу, коли не тільки простежує спільне й відмінне у творах Т. Шевченка з текстами українських письменників, а й проводить паралелі з польською літературою. Причому дослідник наголошував на важливому історичному значенні поезії Т. Шевченка, а отже, його судження й висновки мають свої переваги й залишаються актуальними нині. Зважаючи на порівняно невелику за обсягом шевченкознавчу спадщину вченого, вона є суттєвим доповненням та важливим складником у процесі формування й становлення української шевченкознавчої науки кінця XIX – першої третини XX століття.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Автобіографія* та список наукових праць за 1886–1940 рр.; 1902–1940 рр. / Кирило Студинський // ЦДІА України у м. Львові. – Ф. 362. – Оп. 1. – Спр. 3. – Арк. 4.
2. *Гнатюк В.* Шевченко в стосунках з поляками // *Червоний шлях*. – 1930. – № 3 (84). – С. 148–161.
3. *Гординський Я.* Участь галичан у шевченкознавстві // *Діло*. – 1939. – 12 берез.
4. *Кліш А.* Шевченкознавчі студії Кирила Студинського // *Збірник* праць Міжнародної (38-ї) наукової шевченківської конференції, 20–21 квіт. 2011 р. – Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2011. – С. 127–132.
5. *Середа О.* Перші публічні декламації поезій Тараса Шевченка та шевченківські “вечерниці” в Галичині // *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність* / НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича. – Львів, 2013. – Вип. 23. – С. 18–33. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uks_2013_23_5
6. *Стеблій Ф.* Тарас Шевченко і Галичина (3 шевченкознавчих досліджень Василя Щурата і Кирила Студинського) // *Записки НТШ*. Праці філологічної секції. – Львів, 2014. – Т. CCLXVI. – С. 440–448.
7. *Студинський К.* “Хустина” Тараса Шевченка (Причинок до генези поезій Тараса Шевченка) // *Руслан*. – 1897. – № 89. – 23 квіт. – С. 1–3; № 90. – 24 квіт. – С. 1–2; № 91. – 25 квіт. – С. 1–3.
8. *Студинський К.* В духовній семінарії у Львові (1887–1889) [Електронний ресурс] // – Режим доступу: http://risu.org.ua/ua/index/studios/studies_of_religions/62321/
9. *Студинський К.* Два Шевченкові концерти з 1869 р. // *Стара Україна*. – 1925. – № 3–4. – С. 66–69.
10. *Студинський К.* До історії взаємин Галичини з Україною в рр. 1860–1873 // *Україна*. – 1928. – Кн. 2(27). – С. 6–40.
11. *Студинський К.* Ілюстрований “Кобзар” Т. Шевченка з 1844 р. // *Стара Україна*. – 1925. – № 3–4. – С. 52–59.
12. *Студинський К.* Коли вперше проявився вплив “Кобзаря” Т. Шевченка, вид. в р. 1840, на руське письменство в Галичині? // *Руслан*. – 1897. – Ч. 51. – 4 (16) березня. – С. 1–2; Ч. 52. – 5 (17) берез. – С. 1–2; Ч. 53. – 6 (18) берез. – С. 1, 3.
13. *Студинський К.* Моя перша участь в Шевченковім сьвяті // *Руслан*. – 1911. – Ч. 54. – 10 мар. (25 лют.). – С. 6.
14. *Студинський К.* Перебендя” Т. Шевченка і “Бандурист” Маркевича (Причинок до генези поезій Т. Шевченка) // *Зоря*. – 1896. – № 24. – 15 (27) груд. – С. 477–479.
15. *Студинський К.* Перші прояви культу Т. Шевченка в Перемишлі (1862–5 р.) // *Руслан*. – 1911. – Ч. 54. – 10 мар. (25 лют.). – С. 4–6.
16. *Студинський К.* Сьвяточна промова в п’ятидесятилітє смерті Тараса Шевченка, виголошена дня 25 л. марта 1911 року на концерті в Перемишлі // *Руслан*. – 1911. – Ч. 75. – 4 цвітня (22 мар.). – С. 1–2.
17. *У півстолітніх змаганнях* : Вибр. листи до Кирила Студинського (1891–1914) / [Упоряд. О. Гайова, У. Єдлінська, Г. Сварник]. – Київ: Наук. думка, 1993. – 768 с. – (Епістоляр. спадщина).

Отримано 16 січня 2017 р.

м. Чернівці